

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 10 Aralık 2012
Nr. Ref.: VTK327/12

BAŞVURUNUN LİSTEDEN ÇIKARTILMASINA İLİŞKİN KARAR

Başvuru No: KO 63/12

Başvurucu

Alma Lama ve Kosova Cumhuriyeti Meclisi'nin diğer 10 milletvekilinin 04/L-82 sayılı Kosova Ceza Yasası'nın 37, 38 ve 39. maddeleri hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucular:

1. Başvurucular Kosova Meclisi'nin şu milletvekilleridir: Alma Lama, Visar Ymeri, Rexhep Selimi, Afrim Kasolli, Albulena Haxhiu, Albana Fetoshi, Albana Gashi, Glauk Konjufca, Albin Kurti, Florin Krasniqi ve Afrim Hoti.

Başvurunun Konusu

2. Başvuru Kosova Meclisi'nde 20 Nisan 2012 tarihinde kabul edilmiş ve Meclis'in 22 Haziran 2012 tarihli kararıyla ilan edilmiş olan **04/L-82 sayılı Kosova Cumhuriyeti Ceza Yasası'nın** (bundan sonra: "Ceza Yasası") 37, 38 ve 39. maddeleri hakkında anayasal denetimle ilgilidir.
3. Daha belirgin olarak başvuru Anayasa Mahkemesi'ne şu soruyu sormuşlardır: *04/L-82 sayılı Kosova Cumhuriyeti Ceza Yasası'nın 37, 38 ve 39. maddeleri Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 40 ve 42. maddeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi ve Ek Protokolleriyle güvence altına alınan temel hak ve özgürlükleri ihlal eder mi?*

İlgili Hukuk

4. Başvuru Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra: "Anayasa") 113.5 fıkrasına, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 20 ve 43. maddelerine ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56. kuralı 1. fıkrasına isnat edilmiştir.

29 Ekim 2012 tarih ve VP318/12 sayılı Kabul Edilirlik ve Erteleme Kararı çıkartıldıktan sonraki Mahkeme Süreci

5. Anayasa Mahkemesi 18 Ekim 2012 tarihinde başvurunun kabul edilir olduğuna, başvurunun esas incelemesinin 15 Aralık 2012 tarihe ertelenmesine ve bu dava üzerinde durmaya devam etmesine karar vermiştir.
6. Mahkeme bunun dışında Kosova Meclisi'nden 04/L-82 sayılı Ceza Yasası 37, 38 ve 39. maddelerinin çıkartılmasına ilişkin yasama sürecinin statüsü hakkında bilgi talep etmiştir.
7. Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı'nın 12 Kasım 2012 tarihli yazısında "*Kosova Cumhuriyeti Meclisi 19 Kasım 2012 tarihli genel kurul toplantısında 04/L-082 sayılı Kosova Cumhuriyeti Ceza Yasası değişiklik ve ilavelerine ilişkin 04/L-129 sayılı yasa kabul etmiştir. 04/1-129 sayılı Yasa ile Kosova Cumhuriyeti Ceza Yasası'nın 37, 38 ve 39. maddeleri ilga edilmiştir*" denmiştir. 12 Kasım yazısının ekinde Kosova Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 2 Kasım 2012 tarihinde imzalanmış 04/1-129 sayılı Kosova Cumhuriyeti Ceza Yasası Değişiklik ve İlavesine İlişkin Yasa'nın onaylanıp ilan edilmesine ilişkin DL-048-2012 sayılı karar çıkartılmıştır.
8. Arta Lama 15 Kasım 2012 tarihinde Mahkeme'ye teslim ettiği bir yazıda Kabul Edilirlik ve Erteleme Kararı hakkında bazı açıklamaların yapılmasını talep etmiştir.
9. Mahkeme 5 Aralık 2012 tarihinde başvurunun esas hakkında görüşme yapmıştır.

Kabul Edilirlik ve Erteleme Kararı çıkartıldıktan Sonra Olguların Özeti

10. Kosova Meclisi 19 Kasım 2012 tarihinde 04/L-082 sayılı Kosova Cumhuriyeti Ceza Yasası Değişiklik ve İlavelerine İlişkin 04/L-129 sayılı yasa kabul etmiştir. Bu yasa şöyledir:

Madde 1

Amaç

Bu Yasa, Kosova Cumhuriyeti Ceza Kanunundan 37, 38 ve 39 maddelerinin silinmesini amaçlıyor.

Madde 2

Kosova Cumhuriyeti Ceza Kanununda uygulaması kaldırılıyor

Kosova Cumhuriyeti Ceza Kanunundan 37, 38 ve 39 maddeleri kaldırılıyor.

Madde 3

Yürürlüğe koyulması

Bu Kanun 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girer.

11. Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı 29 Ekim 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'na ilan etmek üzere teslim etmiştir.
12. Kosova Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı 2 Kasım 2012 tarihinde çıkarttığı DL-048-2012 sayılı kararla 04/L-129 sayılı Kosova Cumhuriyeti Ceza Yasası Değişiklik ve İlavelerine İlişkin Yasayı ilan etmiştir.

Başvurunun Esas incelemesi

13. Kosova Ceza Yasası, Kosova Meclisi tarafından 20 Nisan 2012 tarihinde kabul edildiği ve Meclis'in 22 Haziran 2012 tarihli kararıyla ilan edildiği şekilde 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girer.
14. Mahkeme, Kabul Edilirlik ve Erteleme Kararında Ceza Yasası'nın 37, 38 ve 39. maddelerinin Kosova Meclisi tarafından 20 Nisan 2012 tarihinde kabul edilip Meclis'in 22 Haziran 2012 tarihli kararıyla ilan edildiklerini tespit etmiştir.
15. Başvurucular tarafından itiraz edilen hükümler Kosova Meclisi'nde bir başka yasama girişimi, tartışma ve onayın konusu olmuşlardır. Aslında bu yasama süreci, 2 Ekim 2012 tarihinde 04/L-129 sayılı yasanın ilanı ile tamamlanmıştır.
16. 04/L-129 sayılı bu yasanın 2. maddesi şöyledir: *Kosova Cumhuriyeti Ceza Kanunundan 37, 38 ve 39 maddeleri kaldırılıyor. Yasa'nın 3. maddesi ise şöyledir: Bu Kanun 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girer.*
17. Öyle ki Ceza Yasası'ndan 37, 38 ve 39. maddelerin kaldırılması 04/L-082 sayılı Ceza Yasası ile aynı anda 04/L-129 sayılı Ceza Yasası Değişiklik ve İlavelerine İlişkin Yasa'nın yürürlüğe girmesiyle güvenceye bağlanmıştır.
18. Netice itibariyle Mahkeme, bu yasama sürecinin beklenmeyen alakalı bir olgu ve başvurucuların başvurusuna öz, esas ve temelden etki ettiğini tespit etmiştir.

Listeden Kaldırma Kararı

19. Mahkeme, beklenmeyen bu yasama olayının başvurucuların konumunu önemli ölçüde değiştirdiği görüşündedir. Mevcut durum başvuruyu gereksiz kılmakta olup ulaşılmak istenen amacın tamamen ulaşıldığını ortaya koymaktadır. Mahkeme bunun ışığında bu başvuruya ilişkin incelenecek başka bir esasın olmadığını değerlendirmiştir.

20. Mahkeme, kendi İçtüzüğü gereğince her halükarda bu meseleyi sonuçlandırmakla yetkili ve görevlidir.

21. Aslında Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 32. kuralı 2. fıkrası başvuru iddialarının artık bir inceleme konusu olmayıp bir ihtilaf olmaktan çıktığı anda bir başvurunun reddedilebileceğini öngörmektedir. Bu kuralın ilgili kısmı şöyledir:

Kural 32

Başvuru ve Cevapların Geri Çekilmesi

(4) Mahkeme, iddialarının tartışmalı olduğu veya somut bir olayı ya da bağlamı temsil etmediğini belirlemesi durumunda başvuruyu reddedebilir.

(5) Sekreteryaya, başvurunun çekilmesinden bağımsız olarak Mahkeme'nin başvuru dosyası üzerinden alacağı her türlü kararı davada müdahil olan taraflara bildirir.

22. Avrupa İnsan hakları Sözleşmesi de ilgili kısmında şunu öngörmüştür:

Madde 37 - Başvuruların düşürülmesi

1. Yargılamanın her hangi bir aşamasında Mahkeme, şartların aşağıdaki sonuçlardan birine yol açması durumunda bir davanın düşürülmesine karar verebilir:

a) başvuruçunun başvurusunu izleme niyetinde olmaması; veya

b) sorunun çözümlenmiş olması; veya

c) mahkeme tarafından tespit edilen başvurunun daha fazla incelenmesini gerektirmeyen bir sebebin bulunması.

23. Usule ilişkin genel bir ilke olarak Mahkemenin meselenin bulunmadığı ve başvurunun inceleme konusunun kalmadığı durumlarda karar çıkartması gerekmez. Mahkemeler varsayımsal veya akademik meselelerle ilgilenmezler. Bu, mahkemelerin çalışmaları için yaygın olarak kabul edilmiş bir ilke olup yargısal çekinmeyle benzerdir.

24. Mahkeme KI 11/09 sayılı başvuruya ilişkin VLH112/11 numara ve 30 Mayıs 2011 tarihli kararının 46. maddesinde "Dava konusu olmayan kavramı hukuken bilinen bir kavramdır. Mahkemede görüşölmek üzere soyut veya varsayımsal dava başvurularının yapıldığı durumlar olabilir. Varsayımsal durumlarla mahkemelerin ilgilenmeme konusunda sağlıklı hukuki dayanaklar bulunmaktadır. Hakkında karar alınacak gerçek, ani veya somut bir dava konusu olmadan mahkemelerin sağlıklı bir gerekçe olmasızın alacakları kararlar, kendi ve kamunun yükümlölükleri konusunda isabetsiz olurlar." denmiştir.

25. Beklenmeyen yasama olayı ve yukarıda ifade edilenler göz önünde bulundurulduğunda Mahkeme, Ceza Yasası'nın 37, 38 ve 39. maddelerine ilişkin anayasal denetim hakkında çözülmemiş bir başvurusunun bulunmadığını tespit etmiştir. Başvuru aslında inceleme konusundan yoksundur.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Yasa'nın 20. maddesi ve İctüzüğü'nün 32. kuralı 4. fıkrası uyarınca Mahkeme oybirliğiyle

- I. Kosova Anayasa Mahkemesi İctüzüğü'nün 32.4 fıkrası uyarınca başvurunun listeden çıkartılmasına karar vermiştir.
- II. İşbu karar Yasa'nın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Almiro Rodrigues, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza